

Bernal, 18 d'agost de 1978

Sr. Joan Triadú
Barcelona

Estimat amic:

Amb molt de goig i apassionadament he llegit el vostre llibre Una cultura sense llibertat, el qual m'ha fet reviure, amb tot l'enyor del passat, aquells anys amargs, entenebrits per les ombres opressives dels vencedors, quan, d'una manera o altra, lluitavem amb esperança i contra tota esperança en pro de la digna causa catalana guiats, en el nostre cas, pel vostre exemple i esperit de servei. Resulta tonificant, a tanta distancia en el temps i en l'espai, llegir unes pàgines tan lúcides, tan prenyades d'amor per tot allò que constituïa, que constitueix, l'essència del nostre poble, i per tots aquells qui tan esforçadament es mantingueren fidels a aquestes mateixes essències i que avui ja no viuen sinó en el record.

Com fóra possible de no emocionar-se en recordar, tot seguint el fil de les vostres cròniques, els concursos de Cantonigros, la Festa de Riells, les primeres reunions de l'ADB i les primeres representacions de la prestigiosa agrupació, i tantes i tantes coses que s'esdevingueren en aquell clima asfixiant de la dècada del 1950 i que foren els darrers anys de la meua permanència física (car espiritualment no me n'he allunyat mai) al terror?

No sé quin efecte causaran aquestes planes -o quin efecte hauran causat ja quan aparegueren els articles- en les novelles generacions; no sé si sabran veure que és merces a l'esperit que les amara el motiu pel qual els "mots" (i tantes altres coses) han estat salvats, i que l'11 de setembre de l'any passat no es produí per "generació espontània"; no sé si s'adonaran que, de cara al futur, potser tot serà perdut de nou si, en el present, no s'imbueixen d'aquell esperit, si no mantenen aquella fidelitat irreductible que fou la raó de ser de tots els homes que heu recordat i de molts més que no heu esmentat, per manca d'espai, és clar, si bé aquells ja són prou representatius; sigui com sigui, però, calia que algú digués tot el que vós heu dit, en moments que hom avantposa els interessos de partit o els inconfessables interessos personals a l'interès primordial de la nació. Aquesta és la meua opinió i volia que vós la coneguésiu.

Havia demanat al senyor Cendrós que us pregués, de part meua, em fessiu la merce d'estampar-hi uns mots a manera de dedicatòria, en aquest exemplar que ell tan gentilment m'ha enviat, per tal com fa molt de temps que no tinc notícies directes vostres, però es veu que no n'ha tingut l'avinentsa.

Tinc moltes ganes de fer un viatge a la patria, de retrobar-me amb els entrançables i antics amics, de conèixer personalment aquells que ho han esdevingut per contactes epistolars (com ara en Pedrolo) i, si tot va bé, espero que aquest projecte es pugui concretar a finals de l'any vinent, si no d'aquest any mateix.

Mentrestant, però, que aquestes ratlles serveixin per traduir tota l'admiració que sempre us he tingut i us duguin una cordial abraçada del vostre

Jordi Arbones